

SEKİZİNCİ BÖLÜM

YAYINCILIK VE ELEKTRONİK HABERLEŞME HİZMETLERİNİN YAKINSAMASI

8.1. YAKINSAMA

Geleneksel olarak elektronik haberleşme hizmetleri öncelikle sesin, arkasından da verinin elektronik haberleşme şebekeleri üzerinden iletilmesi ile gelişimini sürdürmüş, mobilde üçüncü nesil teknolojileri ile sabitte de genişband hizmetlerin yaygınlaşması ile ses, veri ve görüntü hizmetleri elektronik haberleşme altyapıları üzerinden sunulabilir hale gelmiştir. Diğer taraftan radyo ve televizyon yayıncılık hizmetleri, özellikle bu hizmetler için dizayn edilmiş yüksek güçlü karasal kablosuz verici antenler üzerinden sunula gelmiştir. Elektronik haberleşme ve yayıncılık hizmetleri farklı teknolojiler olarak ve farklı düzenleyici rejimler altında gelişimini sürdürmüştür.

Ancak, içeriğin sayısallaştırılması, IP tabanlı şebekelerin gelişimi ve son kullanıcıların genişband talebi; şebekelerin, hizmetlerin ve son kullanıcı cihazlarının yakınsaması sonucunu doğurmuştur. Genel olarak yakınsama ifadesinden sabit-mobil yakınsaması yani şebeke düzeyinde yakınsama, şebeke düzeyinde yakınsama ifadesinden de sabit ve mobil şebekelerin entegre edilerek kullanıcılara sabit ve mobil hizmetlerin kesintisiz olarak sunulması anlaşılmaktadır. Bununla birlikte yakınsama, şebekelerin entegrasyonunun yanında hizmetlerin yakınsaması (belirli bir şebeke üzerinden farklı hizmetlerin sunulması, örneğin bir xDSL altyapı üzerinden ses, veri ve görüntü aktarımının yapılabilmesi), son kullanıcı terminalindeki yakınsama (herhangi bir el terminalinin telefonun yanında bilgisayar, radyo ve televizyon gibi fonksiyonları da içermesi), ilgili kamu otoritelerinin yakınsaması gibi farklı anlamları da kendinde barındıran bir terim olarak daha geniş anlamlarda da kullanılmaktadır. Bu yakınsak hizmetler pazarda sabit ve mobil ses hizmetleri ile veri ve televizyon hizmetleri olarak üçlü (triple) veya dördü (quadruple) oyun adı altında kullanıcılara sunulmaktadır.

Yakınsama elektronik haberleşme sektöründe PSTN, ISS, kablo TV, geleneksel yayıncılar ve mobil işletmecilerle birlikte, düzenleyiciler, politika belirleyiciler ve son kullanıcılar dahil ilgili tüm tarafları etkileyecek şekilde pazar yapısını değiştirmektedir. Bununla birlikte hâlihazırda yakınsamanın evrensel bir tanımı bulunmamaktadır. IRG²⁸⁷ yakınsamayı şu şekilde tanımlamaktadır “Çoklu hizmetler sağlamak için gelişmiş yetenekleri olan şebekeleri ortaya çıkaran teknolojik gelişmelerdir. Bu aynı zamanda bir spesifik hizmetin farklı şebekeler üzerinden sunulabilmesini de ifade etmektedir.” Bu tanımdan yola çıkılarak, **bilgi teknolojileri, yayıncılık ve elektronik haberleşmenin sınırlarının ortadan kalkmasına yönelik her türlü gelişme, yakınsamada bir gelişme anlamını taşımaktadır.**

Yakınsama, bazı hizmetlerin sadece elektronik haberleşme hizmeti mi yoksa yayıncılık hizmeti mi olduğu konusunda da yeni tartışmaları beraberinde getirmiştir. Günümüzde veri transferi için kullanılan internet şebekeleri üzerinden veya mobil elektronik haberleşme şebekeleri üzerinden de yayıncılık hizmetleri sunulabilir hale gelmiş, genel olarak da yayıncılık ve elektronik haberleşme hizmetleri kablolu veya kablosuz şebekeler üzerinden sunulabilir olmuştur. Yayın içeriklerinin elektronik haberleşme şebekeleri üzerinden iletilmesi veya etkileşimli yayıncılık hizmetlerinin sunulabilir hale gelmesi ile başlangıçta farklı olan ancak günümüzde yakınsak olarak kabul edilebilecek iki sektörün farklı düzenleyiciler tarafından düzenlenmesinde sorunlar ortaya çıkmaya başlamıştır.

Diğer taraftan, mobil elektronik haberleşme şebekeleri üzerinden sunulan televizyon yayınlarının veya daha çok yayıncılık şebekesi olarak görülen kablo televizyon şebekesi üzerinden sunulan elektronik haberleşme hizmetlerinin hangi otorite tarafından regüle edilmesi gerektiği konusunda da soru işaretleri bulunmaktadır. Multimedia Broadcast Multicast Service (MBNMS) hizmetinin aslında üçüncü nesil mobil şebekeleri üzerinden sunulan bir yayıncılık hizmeti olduğu ifade edilmektedir. Diğer taraftan, DVB-H ve kablo televizyon gibi diğer birçok hizmette de gerek elektronik haberleşme hizmetleri gerekse yayıncılık hizmetleri ortak platformlar üzerinden sunulduğundan, MBMS hizmeti için yapılan tartışmalar bu tür teknolojiler için de yapılabilmektedir.

²⁸⁷ Independent Regulators Group

8.2. YAKINSAMANIN DÜZENLEYİCİ OTORİTELERE ETKİSİ

Avrupa Birliği'nde 2002 yılında yayımlanan düzenleyici çerçeve ile birlikte, elektronik haberleşme, medya ve bilgi teknolojilerinin yakınsaması sonucunda, sinyal iletilmesi amacıyla kullanıldığı sürece tüm iletim şebekelerini kapsayacak tek bir düzenleyici çerçeve oluşturulmuştur. Böylelikle, televizyon ve radyo yayıncılığı için kullanılan şebekeler, uydu şebekeleri, sabit-mobil karasal şebekeler, elektrikli kablo sistemleri, kablolu televizyon şebekeleri gibi sinyal iletilmesi amacıyla kullanılan tüm şebekeler üzerinden gerçekleştirilen iletimler düzenleyici çerçeve kapsamına alınarak, elektronik haberleşme hizmeti ve şebekeleri kavramları kullanılmaya başlanmıştır.

Ülkemizde ise bu eğilimden farklı olarak, geleneksel yaklaşımla, elektronik haberleşme otoritesi ile yayıncılık otoriteleri iki ayrı otorite olarak korunmuş, otoriteler arasındaki fonksiyonel ayrılık ve işbirliğinin sağlanmasına ve korunmasına dikkat edilmiştir. Bu bağlamda, Ülkemizde 5809 ve 6112 sayılı Kanunlarla Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu ile Radyo ve Televizyon Üst Kurulu arasındaki işbirliği sağlanmış, yayıncılık ve elektronik haberleşme işletmecilerinin yetkilendirme usulleri belirginleştirilmiştir. Yakınsamanın olduğu alanlarda her iki kurumun da kendi mevzuatları gereğince yetkilendirmede ve denetimde bulunmaları sağlanmış; işletmecilerin bir kurumdan aldıkları yetkilendirmenin diğer kurumdan alması gereken yetkilendirmeyi ikame etmeyeceği hususu da açıklığa kavuşturulmuştur. Ayrıca, yayıncılığa ayrılan frekansların tahsis usulü de açıkça düzenlenmiştir.

8.3. YAKINSAMANIN BAKANLIKLARA ETKİSİ

655 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca; karayolu, demiryolu, denizcilik, havacılık, uzay teknolojileri, posta ve elektronik haberleşme alanında, milli politika, strateji ve hedefleri belirlemek ve uygulamak, bilgi toplumu politika, hedef ve stratejileri çerçevesinde e-devlet hizmetlerinin kapsamı ve yürütülmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek, bu hizmetlere ilişkin eylem planları yapmak, koordinasyon ve izleme faaliyetlerini yürütmek, gerekli düzenlemeleri yapmak ve bu kapsamda ilgili faaliyetleri koordine etmek görevleri Ulaştırma, Denizcilik ve

Haberleşme Bakanlığı'na verilmiştir. Bu Kanun hükmünde kararname ile haberleşme ve posta hizmetlerini geliştirmek ve serbest, adil, sürdürülebilir bir rekabet ortamı sağlamak amacıyla, bu hizmetlere ilişkin gerektiğinde taban ve tavan ücret tespit etmek ve uygulamasını denetlemek, sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerecin taşınmazlardan geçirilmesiyle ilgili geçiş hakkına ilişkin usul ve esaslar ile bunların taşınmazlardan geçirilmesi için uygulanacak ücret tarifelerini belirlemek ve denetlemek, sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü baz istasyonu, anten, kule, dalga kılavuzu, konteynır ve benzeri araç, gereç ve tesisatın kurulması, bunların taşınmazlar üzerine yerleştirilmesine ilişkin usul ve esaslar ile bunların taşınmazlar üzerine yerleştirilmesi için uygulanacak ücret tarifelerini belirlemek ve denetlemek görevleri de anılan Bakanlığa aittir.

5369 sayılı Evrensel Hizmet Kanunu ile de anılan Bakanlığa, elektronik haberleşme sektöründe, evrensel hizmetin sağlanmasına ilişkin icrai görevler verilmiştir. Bu kapsamda politikaları belirlemek, evrensel hizmetin yürütülmesini sağlayacak esasları tespit etmek, uygulanmasını takip etmek ve net maliyetiyle ilgili hesapları onaylamak da anılan Bakanlığın görevleri arasındadır.

Anılan Bakanlığın Elektronik Haberleşme Kanunu uyarınca; numaralandırma, internet alan adları, uydu pozisyonu, frekans tahsisi gibi kıt kaynaklara dayalı elektronik haberleşme hizmetlerine ilişkin strateji ve politikaları belirlemek, elektronik haberleşme sektörünün; serbest rekabet ortamında gelişimini teşvik etmeye ve bilgi toplumuna dönüşümün desteklenmesini sağlamaya yönelik hedef, ilke ve politikaları belirlemek ve bu amaçla teşvik edici tedbirleri almak, elektronik haberleşme alt yapı, şebeke ve hizmetlerinin; teknik, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlara, kamu yararına ve milli güvenlik amaçlarına uygun olarak kurulması, geliştirilmesi ve birbirlerini tamamlayıcı şekilde yürütülmesini sağlamaya yönelik politikaları belirlemek, elektronik haberleşme cihazları sanayisinin gelişmesine ilişkin politikaların oluşumuna ve elektronik haberleşme cihazları bakımından yerli üretimi özendirici tedbirleri almaya yönelik politikaları belirlemeye katkıda bulunmak, elektronik haberleşme politikalarının tespiti ve uygulanması amacıyla gerekli araştırmaları yapmak ve yaptırmak, elektronik haberleşmenin doğal afetler ve olağanüstü haller nedeniyle aksamamasını teminen gerekli tedbirleri almak ve

koordinasyonu sağlamak, haberleşmenin aksamaması riskine karşı önceden haberleşmenin kesintisiz bir biçimde sağlanmasına yönelik alternatif haberleşme alt yapısını kurmak, kurdurmak ve ihtiyaç durumunda söz konusu sistemi devreye sokmak, olağanüstü hal ve savaşta elektronik haberleşme hizmetlerinin yürütülmesini sağlamak, elektronik haberleşme sistemlerinin yerli tasarım ve üretimini, bu amaçla sektöre ilişkin araştırma, geliştirme ve eğitim faaliyetlerini teknik ve maddi destek de dahil olmak üzere teşvik etmek ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun gelirlerinin % 20'sini aşmamak kaydıyla söz konusu faaliyetlere ilişkin olarak ayracağı kaynağı belirlemek ve bu kaynağı kullanırmak, internet alan adlarının tahsisini yapacak kurum veya kuruluşun tespiti ile alan adı yönetimine ilişkin usul ve esasları belirlemek, uydu pozisyonu ile ulusal çapta verilecek frekans bandı kullanımını ihtiva eden ve sınırlı sayıda işletmeci tarafından yürütülmesi gereken elektronik haberleşme hizmetlerine ilişkin yetkilendirme politikası, hizmetin başlama zamanı, yetkilendirme süresi ve hizmeti sunacak işletmeci sayısı gibi kıstasları belirlemek ve bunlara ilişkin ihaleleri gerekli gördüğü hallerde doğrudan yapmak gibi görevleri de mevcuttur.

Farklı sektörlerle ilişkin çok kapsamlı görevleri bulunan Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'nın görev alanı arasında yayıncılık sektörü yer almamaktadır. Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun uyarınca, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu da hükümet ile olan ilişkilerini Başbakan veya görevlendireceği bir bakan aracılığıyla yürütmektedir.

Kalkınma Bakanlığı'nın da bilgi toplumuna ilişkin politika, hedef ve stratejileri hazırlamak, bu alanda kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ve özel sektör arasındaki koordinasyonu sağlamak ve uygulamayı etkin bir biçimde yönlendirmek gibi görevleri bulunmaktadır. Benzer şekilde Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na verilmiş görevler de bulunmaktadır.

Ülkemizde, aşağıda örneklerden farklı olarak ulaşım gibi kendine özgü öneme sahip bir konu ile haberleşme ve teknoloji konularının aynı bakanlık altında düzenlendiği görülmektedir. İncelenen ülke örneklerinde isabetli olarak ulaştırma konusunun topluma sağladığı katkılar ile haberleşme ve bilgi teknolojilerinin topluma sağladığı katkılar birbirinden ayrılmış ve her biri kendi başına bir toplum için olmazsa olmaz değer taşıyan ulaştırma ve haberleşme alanlarına ilişkin

politikalar ayrı bakanlıklar tarafından belirlenmiştir. Ülkemizde de bu yaklaşım benimsenerek elektronik haberleşme, yayıncılık, posta ve bilgi teknolojileri sektörlerine ilişkin hedef, ilke ve politikaların sadece bu alanda görevli tek bir bakanlık tarafından oluşturulması ve bunların takibi ile koordinasyonun da bu bakanlık tarafından yapılmasının faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

Ülkemizdeki uygulamaya karşın, elektronik haberleşme ve yayıncılıkla ilgili görevlerin aynı bakanlık bünyesinde toplanmasına ilişkin örneklere aşağıda yer verilmektedir.

8.3.1. İngiltere

Kültür, Medya ve Spor Bakanlığı'nın²⁸⁸ görev ve yetkileri arasında "Telekomünikasyon Hizmetleri ve İnternet", "Yayıncılık" ve "Medya Sahipliği ve Medya Birleşmeleri" de bulunmaktadır²⁸⁹.

Dijital ekonominin hayatı her açıdan ekilemeye ve gelişmeye devam etmesi sebebiyle, haberleşme ve medya sektörünün, İngiltere ekonomisinin geleceğinde önemli yer tuttuğu belirtilmektedir²⁹⁰. Bakanlığın, "Telekomünikasyon Hizmetleri ve İnternet" başlığı altındaki görevleri; (1) Telekomünikasyon hizmetlerine ilişkin politikayı belirlemek, uygulamak ve telekomünikasyon sektörünü desteklemek, (2) Genişbant politikasını belirlemek ve "hızlı geniş bant ve evrensel erişime" ulaşılmasını kolaylaştırmak, (3) İnternet tarafsızlığı, güvenli internet ve telif haklarının korunması dahil olmak üzere internet politikası ve yönetimini belirlemek ve uygulamak, (4) Dijital Ekonomi Kanunu'nun²⁹¹ uygulanmasını denetlemek, (5) Dijital içerik sektörünü desteklemek (bilgisayar ve video oyunları da dahil olmak üzere), (6) Dijital içeriklerin engelli vatandaşlar tarafından da erişilebilir olmasını sağlamak (e-erişebilirlik), (7) Yayıncılık ve haberleşme ile ilgili elektromanyetik spektrum (frekans) kullanımına ilişkin politikayı belirlemek ve uygulamak, (8) Bilgi ve iletişim teknolojileri politikalarına ilişkin olarak İngiltere'nin, Avrupa Birliği ve

²⁸⁸ Department for Culture, Media and Sport

²⁸⁹ http://www.culture.gov.uk/what_we_do/default.aspx

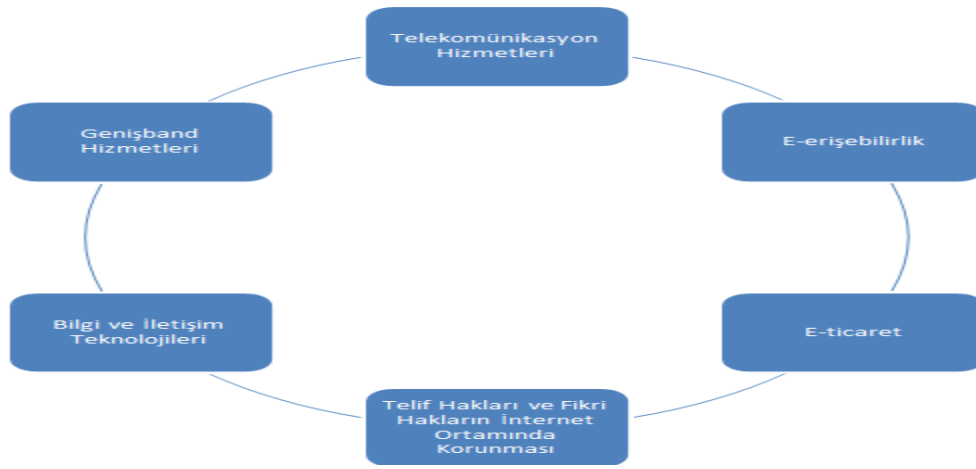
²⁹⁰ http://www.culture.gov.uk/what_we_do/telecommunications_and_online/7765.aspx

²⁹¹ Digital Economy Act 2010, Bkz. <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2010/24> . Anılan Kanun esas itibarıyla telif hakları ve fikri hakların internet ortamında korunmasına ilişkin düzenlemeler içermekte olup, bu doğrultuda haberleşme sektörünün düzenleyici otoritesi olan Ofcom'a bir takım yetkiler tanınmıştır.

diğer uluslararası kuruluşlarla olan ilişkilerini yürütmek, (9) Haberleşme sektörünün düzenleyici otoritesi olan Ofcom'u desteklemek şeklinde genel hatlarıyla sıralanmıştır²⁹².

Kültür, Medya ve Spor Bakanlığı'nın "Telekomünikasyon Hizmetleri ve İnternet" başlığı altında yer alan görev alanları aşağıdaki şekilde özetlenmiştir.

Şekil 34. Kültür, Medya Ve Spor Bakanlığı'nın "Telekomünikasyon Hizmetleri Ve İnternet" Başlığı Altında Yer Alan Görev Alanları

Anılan Bakanlığın "Yayıncılık" başlığı altındaki görevleri ise; (1) Kamu hizmeti yayıncılığı²⁹³ hakkında politikaları belirlemek, (2) Yayıncılık lisans ücretlerini belirlemek ve BBC tarafından toplanan payları gözden geçirmek, (3) Haberleşme ve medya sektörünün düzenleyici otoritesi Ofcom'un ilgili bakanlığı olarak görev yapmak, (4) Frekans yönetimini gerçekleştiren Ofcom ile işbirliği içerisinde radyo ve televizyon frekanslarının tahsisine ilişkin politikayı belirlemek ve uygulamak, (5) Sayısal yayıncılığa geçişin sağlanması, (6) Televizyon ve dijital radyolar gibi (mobil cihazlar değil) tüketicilerin yayınlara ulaşmak için kullandığı cihazlara ilişkin görevlerin yerine getirilmesi, (7) Yerel ekonomiye katkı sağlayan yerel programların desteklenmesi şeklinde belirtilmiştir. Bununla birlikte,

²⁹² http://www.culture.gov.uk/what_we_do/telecommunications_and_online/7761.aspx
<http://www.culture.gov.uk/publications/8375.aspx>

²⁹³ Avrupa Birliği üyesi ülkelerde çoğulculuğu, dil ve kültür çeşitliliğini sağlamaya ve demokratik, sosyal ve kültürel bir toplumun gereklilerini yerine getirmeye yönelik olarak doğrudan devletin finanse ettiği veya mali yardımda bulunduğu yayıncılık faaliyetine kamu hizmeti yayıncılığı denilmektedir. Bkz.http://ec.europa.eu/avpolicy/reg/psb/index_en.htm

programlara ilişkin şikâyetlerin bağımsız düzenleyici kurullar tarafından değerlendirileceği belirtilmiştir.

Kültür, Medya ve Spor Bakanlığı'nın "Yayincılık" başlığı altında yer alan görev alanları da aşağıdaki şekilde özetlenmiştir.

Şekil 35. Kültür, Medya ve Spor Bakanlığı'nın "Yayincılık" Başlığı Altında Yer Alan Görev Alanları

Öte yandan Bakanlık, haberleşme ve medya sektörünün düzenleyici otoritesi olan Ofcom ile işbirliği içerisinde, medyada gerçekleşen birleşme ve devralmalarda kamu yararı bulunup bulunmadığı hususunu değerlendirmekle yükümlü bulunmaktadır²⁹⁴.

İngiltere’de elektronik haberleşme ve yayıncılık hizmetleri, internet politikası, internet üzerinde telif haklarının korunması ve e-ticaret ile bilgi teknolojilerine ilişkin tüm hizmetlerin Kültür, Medya ve Spor Bakanlığı'nın görev sahası içinde olduğu görülmektedir. Bu kapsamda, **bilgi ve iletişim teknolojilerinin bütün öğelerinin tek bir bakanlık altında toplandığı**, sektörü regüle eden düzenleyici kurumlar ile iş birliği içerisinde çalışıldığı görülmektedir²⁹⁵.

²⁹⁴ http://www.culture.gov.uk/what_we_do/media_mergers/7766.aspx

²⁹⁵ Ülkemizdeki aksine, İngiltere Ulaştırma Bakanlığı'nın (Department for Transport) yalnızca deniz, hava ve kara ulaşımına ilişkin yetkileri bulunmaktadır. Bkz. <http://www.dft.gov.uk/>

8.3.2. İrlanda

İrlanda Haberleşme, Enerji ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı²⁹⁶, enerji ve doğal kaynakların yönetimine ilişkin hususlara ilaveten haberleşme ve yayıncılık konularında yetkili bulunmaktadır²⁹⁷.

Bakanlığın haberleşme alanındaki görevleri; (1) Spektrum yönetimi, (2) İnternet güvenliği ve gizliliği, (3) Genişband elektronik haberleşme hizmetleri, (4) Hızlı internete dayalı dijital ekonomi yaratılması, (5) Elektronik imza, (6) Posta hizmetlerine ilişkin hususları kapsamaktadır.

Bakanlığın yayıncılık alanındaki görevleri ise; (1) Sayısal yayıncılık, (2) Radyo ve televizyon lisansları, (3) Yayın içeriklerine ilişkin hususları kapsamaktadır.

Bakanlığın, telekomünikasyon ve yayıncılık sektörlerinin yakınsamasından doğan hususlara ilişkin yaklaşımının, İrlanda'da bilgi toplumu yaratmaya yönelik olduğu ve haberleşme ve yayıncılık hizmetlerine ilişkin düzenleyici otorite olan ComReg²⁹⁸'in Bakanlığın belirlediği politika ve stratejileri uygulamaya görevli ve yetkili olduğu belirtilmektedir.

8.3.3. Almanya

Almanya Ekonomi ve Teknoloji Bakanlığı²⁹⁹; enerji, teknoloji, turizm, dış ticaret ve ekonomi olmak üzere beş temel konuya ilişkin yetkilidir³⁰⁰.

Teknoloji konu başlığı altında önemli bir yer tutan bilgi ve haberleşme teknolojileri alanında politika belirlemek yetkisi Almanya Ekonomi ve Teknoloji Bakanlığı'na ait bulunmaktadır.

²⁹⁶ Department of Communications, Energy and Natural Resources

²⁹⁷ <http://www.dcenr.gov.ie/> . Ülkemizden farklı olarak ulaştırma konusunda yetkili olan Ulaştırma, Turizm ve Spor Bakanlığı'nın (Department of Transport, Tourism and Sport) bilgi ve haberleşme teknolojilerine ilişkin herhangi bir yetkisi bulunmamaktadır. Bkz. <http://www.dttas.ie/>

²⁹⁸ Commission for Communications Regulation

²⁹⁹ Federal Ministry of Economics and Technology

³⁰⁰ Ülkemizden farklı olarak, ulaştırma konusunda yetkili olan Ulaştırma, Yapı ve Şehirleşme Bakanlığı'nın (Federal Ministry of Transport, Building and Urban Development) bilgi ve haberleşme teknolojilerine ilişkin herhangi bir yetkisi bulunmamaktadır.

Bkz. http://www.bmvbs.de/EN/Home/home_node.html

Bu kapsamda Bakanlık; (1) Ekonomik süreçlerin her aşamasında bilgi ve haberleşme teknolojilerinin kullanılması suretiyle rekabetin güçlendirilmesi, (2) Gelecekteki beklentilerin karşılanması amacıyla dijital altyapı ve şebekelerinin geliştirilmesi, (3) Bilgi ve haberleşme teknolojileri alanında araştırma ve geliştirmenin sağlanması, (4) Vatandaşların yaşam standartlarını yükseltmeye, yeni iş fırsatları yaratmaya ve ekonomik büyümeye katkı sağlamaya yönelik olarak bilgi ve haberleşme teknolojilerinin geliştirilmesi, (5) İnternet politikasının geliştirilmesi hususlarında yetkili bulunmaktadır³⁰¹. Ayrıca, Bakanlığın elektronik haberleşme hizmetlerine ilaveten posta sektörüne ilişkin politika belirleme yetkileri³⁰² bulunmakta olup anılan sektörleri düzenleyen ayrı bir otorite bulunmaktadır³⁰³.

8.3.4. Beyaz Rusya

Beyaz Rusya Haberleşme ve Bilgi Bakanlığı³⁰⁴ bilgi teknolojileri ve haberleşme alanına özgülenmiş görev ve yetkilere sahiptir. Bu kapsamda Bakanlığın; (1) Bilgi teknolojileri ve haberleşme alanındaki faaliyetleri ve düzenlemeleri yönetmek, (2) Bilgi teknolojileri ve haberleşme alanında gelişme programları hazırlamak ve uygulamak, (3) Bilgi teknolojileri ve haberleşme alanında faaliyet gösteren gerçek ve tüzel kişileri koordine etmek, (4) Telsiz frekanslarının planlanması ile etkili ve paylaşımlı kullanımına ilişkin politikalar geliştirmek ve uygulamak hususlarında asli olarak görevli olduğu belirtilmektedir³⁰⁵.

Bakanlığın yetkili olduğu konu başlıklarını; yayıncılık ve telekomünikasyon hizmetleri, bilgi teknolojileri sistem ve şebekeleri ile posta hizmetleri oluşturmaktadır.

³⁰¹ <http://www.bmwi.de/English/Navigation/Technology/ict-strategy.html>

³⁰² <http://www.bmwi.de/English/Navigation/Technology/telecommunications-and-post.html>.

³⁰³ Federal Network Agency, http://www.bundesnetzagentur.de/cln_1911/EN/Home/home_node.html

³⁰⁴ Ministry of Communications and Informatization of the Republic of Belarus

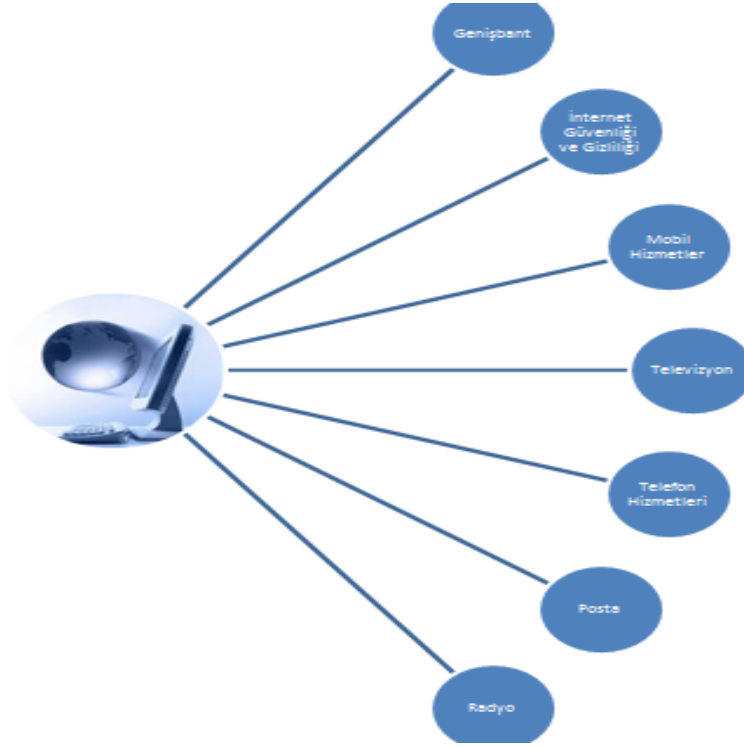
³⁰⁵ http://www.mpt.gov.by/en/new_page_4_1_15088/

8.3.5. Avustralya

Genişband, Haberleşme ve Dijital Ekonomi Bakanlığı³⁰⁶, yalnızca **bilgi teknolojileri ve iletişim** konularında yetkili kılınmış bakanlık örneklerinden biridir. Posta sektörünün de Bakanlığın yetkili olduğu konulardan biri olduğu görülmektedir.

Genişband, Haberleşme ve Dijital Ekonomi Bakanlığı'nın görev alanları aşağıdaki şekilde özetlenmiştir.

Şekil 36. Genişband, Haberleşme ve Dijital Ekonomi Bakanlığı'nın Görev Alanları

Bakanlığın dört temel amacı mevcuttur³⁰⁷. Bunlar; (1) Telekomünikasyon hizmetlerinin yapısını belirlemek, (2) Yayıncılık sektörünü geliştirmek ve sayısal yayıncılığa geçişi sağlamak, (3) Dijital ekonomiyi gerçekleştirmek ve (4) Tüketici memnuniyeti sağlamaktır.

Anılan Bakanlık;

³⁰⁶ Department of Broadband, Communications and the Digital Economy

³⁰⁷ http://www.dbcde.gov.au/about_us

Genişbant başlığı altında; geniş bant hizmetleri ve internet hizmetleri ile internet içeriğine ilişkin hususlarda³⁰⁸,

İnternet güvenliği ve gizliliği başlığı altında, siber güvenliğin ve gizliliğin sağlanması, internet üzerindeki bahis oyunlarının düzenlenmesi ve istenmeyen elektronik postalara ilişkin hususlarda³⁰⁹,

Mobil hizmetler başlığı altında, Avustralya mobil telefon hizmetler politikasının belirlenmesi, düzenlemelerin yapılması ve kırsal ve bölgesel alanlarda da mobil kapsamının sağlanması hususlarında³¹⁰,

Televizyon başlığı altında, yayın içeriklerinin düzenlenmesi ve dijital yayıncılığa geçiş dahil olmak üzere televizyon yayıncılığına ilişkin hususlarda³¹¹,

Radyo başlığı altında, yayın içeriklerinin düzenlenmesi ve dijital radyo yayıncılığına geçiş dahil olmak üzere radyo yayıncılığına ilişkin hususlarda³¹²,

Telefon hizmetleri başlığı altında, evrensel hizmet kapsamında sunumu, düşük gelirli vatandaşların telefon hizmetlerinden yararlanması, numaralandırma ve tarife kontrolü konularına ilişkin hususlarda³¹³,

Posta başlığı altında, posta sektörünü ilgilendiren konularda ve postaya ilişkin politika ve düzenleme hususlarında³¹⁴

yetkilidir.

8.3.6. Amerika Birleşik Devletleri

Amerika Birleşik Devletleri Ticaret Bakanlığı'nın³¹⁵ görev alanlarından birisini bilgi teknolojileri ve iletişim oluşturmaktadır. Bakanlığa bağlı Ulusal Bilgi ve

³⁰⁸ <http://www.dbcde.gov.au/broadband>

³⁰⁹ http://www.dbcde.gov.au/online_safety_and_security

³¹⁰ http://www.dbcde.gov.au/mobile_services

³¹¹ <http://www.dbcde.gov.au/television>

³¹² <http://www.dbcde.gov.au/radio>

³¹³ http://www.dbcde.gov.au/telephone_services

³¹⁴ <http://www.dbcde.gov.au/post>

³¹⁵ United States Department of Commerce

Telekomünikasyon İdaresi'nin³¹⁶ sorumlu olduğu konular arasında; (1) Spektrum yönetimi, (2) Genişband hizmetleri, (3) İnternet politikası (gizlilik, telif hakları), (4) İnternet alan adları, (5) Bilgi hizmetleri yer almaktadır³¹⁷. Bu kapsamda, bilgi teknolojileri ve iletişim konularına ilişkin hususların Ticaret Bakanlığına bağlı tek bir idari bölüme bağlı olarak yürütüldüğü görülmektedir.

8.4. YAKINSAMANIN YASAMA ORGANINDAKİ KOMİSYONLARA ETKİSİ

Yakınsamanın bakanlıklar ve ulusal düzenleyici otoriteler üzerindeki etkisi, yasama organlarındaki ihtisas komisyonlarında da kendisini göstermektedir. Keza, ihtisas komisyonları da bakanlıkların görev dağılımına ve isimlerine göre belirlenmektedir. Nitekim, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifinin ikinci maddesiyle komisyon isimlerinin değiştirilmesi öngörülürken, bu değişikliğin gerekçesi yeni bakanlıkların kurulması ve kimi bakanlıkların da isimlerinin değiştirilmesine paralelliğin sağlanması olarak gösterilmiştir³¹⁸. Ancak, söz konusu değişiklik önerisinde dahi bir yandan özel bir ihtisas ve uzmanlık gerektiren, diğer yandan bireylerin temel hak ve özgürlüklerini ilgilendiren ve oluşturduğu ekonomi ile ülkemizin lokomotif sektörlerinden olan haberleşme, yayıncılık, bilişim ve internet sektörüyle ilgili komisyona yer verilmemiştir. Mevcut, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu'nda olduğu gibi, doğrudan haberleşme, yayıncılık, bilişim ve internet sektörünü kapsayan bir komisyonun bulunmaması nedeniyle, bu sektörlerle ilişkin tasarı ve tekliflerin diğer komisyonlarda görüşülmesi zorunluluğu devam etmektedir. Oysa, yukarıda bakanlıklara ve ulusal düzenleyici otoritelere ilişkin değerlendirmelerimizde olduğu gibi, haberleşme ve yayıncılık başta olmak üzere, bilişim, medya ve internete ilişkin konuların da bu işlere münhasır olarak kurulacak bir komisyonda görüşülmesine ihtiyaç bulunduğu kanaatine ulaşılmıştır.

Aşağıda bazı ülkelerin yasama organlarındaki komisyonlara ilişkin örnekler yer verilmektedir. İncelenen ülke örneklerinin yasama organlarında da haberleşme ve

³¹⁶ National Telecommunications & Information Administration

³¹⁷ <http://www.ntia.doc.gov/>

³¹⁸ http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.sorgu_yonlendirme

bilgi teknolojilerine özel bir önem verildiği ve bu alanda gerçekleştirilecek yasama faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla komisyonlar kurulduğu görülmektedir.

8.4.1. İngiltere

İngiltere’de Haberleşme Komisyonu³¹⁹ (Communications Committee) adı altında bir komisyon mevcuttur. Bu Komisyon medya ve bilgi teknolojileri endüstrisi ile ilgilenmektedir. Medya yakınsaması ve bunun kamu politikasına etkileri de bu Komisyonun görevleri arasındadır.

8.4.2. Almanya

Almanya’da Ekonomi ve Teknoloji Komisyonu³²⁰ (Committee on Economics and Technology) mevcut olup, bu Komisyon ekonomi, enerji, posta, elektronik haberleşme ve yeni teknolojiler konularında görevlidir.

8.4.3. İrlanda

İrlanda’da Ulaşım ve Haberleşme Komisyonu³²¹ (Committee on Transport and Communications) mevcuttur. Bu Komisyonun haberleşme alanına ilişkin spesifik amaçları; genişband elektronik haberleşme hizmetlerinin sağlanması, posta şebekesinin devamlılığının sağlanması ve akıllı şebekelerin geliştirilmesidir.

8.4.4. Beyaz Rusya

Beyaz Rusya’da Endüstri, Enerji, Haberleşme, Ulaşım ve Ticaret Komisyonu³²² (Committee on Industry, Fuel and Energy Complex, Transport,

³¹⁹ <http://www.parliament.uk/business/committees/committees-a-z/lords-select/communications-committee/>

³²⁰ http://www.bundestag.de/htdocs_e/bundestag/committees/a09/index.html

³²¹ http://www.oireachtas.ie/parliament/oireachtasbusiness/committees_list/transportandcommunications/communicationsenergyandnaturalresources/

³²² <http://house.gov.by/index.php/.6231...1...0.html>

Communications and Business) mevcuttur. Bu Komisyonun, enerji, sanayii ve ulaşım sektörlerine ilaveten haberleşme ve bilgi teknolojileri alanına ilişkin görevleri bulunmaktadır.

8.4.5. Avustralya

Avustralya'da Altyapı ve Haberleşme Komisyonu³²³ (Committee on Infrastructure and Communications) mevcuttur. Bu Komisyonun görevleri arasında, ulaşım, enerji, su ve haberleşme altyapıları yer almaktadır. Komisyon, haberleşme alanında bilgi teknolojilerinde fiyatlandırma ve altyapılarda kullanılacak akıllı şebekeler üzerine de çalışmaktadır.

8.4.6. Amerika Birleşik Devletleri

Amerika Birleşik Devletleri'nde Bilim, Uzay ve Teknoloji Komisyonu (Committee on Science, Space, and Technology) altında bir alt komisyon olarak Teknoloji ve İcatlar Alt Komisyonu³²⁴ (Subcommittee on Technology and Innovation) oluşturulmuştur. Standardizasyon dahil olmak üzere teknoloji ve icatlar ile ilgili olduğu sürece rekabet, vergi ve ticaret konuları Teknoloji ve İcatlar Alt Komisyonu'nun görev alanında bulunmaktadır. Alt Komisyonun bilgi teknolojilerine ilişkin çalışmalarına örnek olarak, bulut bilişimin sağladığı faydalar ve engeller üzerine yaptığı çalışma verilebilir. Spektrumun etkin kullanımı amacıyla kablosuz ortamda sağlanan hizmetlerin yarattığı ekonomilerin yeni icatlar yoluyla nasıl geliştirileceği yönündeki çalışması ise Alt Komisyon'un elektronik haberleşme sektörüne ilişkin gerçekleştirdiği çalışmaların bir örneğini oluşturmaktadır.

³²³http://www.aph.gov.au/Parliamentary_Business/Committees/House_of_Representatives_Committees?url=ic/index.htm

³²⁴<http://science.house.gov/subcommittee-technology-and-innovation>

8.5. DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte, farklı şebeke ve sistemler üzerinden aynı veya benzer nitelikteki hizmetlerin sunulabilmesine olanak sağlanmıştır. Böylelikle, elektronik haberleşme ve posta hizmetleri, medya hizmetleri ve bilgi teknolojileri hizmetleri arasındaki ayırımı yapılması güçleşmiştir. Günümüz teknolojisinin tanıdığı imkanla, televizyon ve radyo yayıncılığı için kullanılan şebekeler üzerinden internet hizmeti sunulabilmekte; internet şebekeleri üzerinden yayıncılık faaliyetleri gerçekleştirilebilmektedir. İster internet şebekeleri üzerinden ister yayıncılık şebekeleri üzerinden olsun tüketici algısı açısından sunulan bir hizmetin türü sağladığı fayda ile belirlenmektedir. Bu doğrultuda, mobil cihazlar ve akıllı telefonlar üzerinden izlenen bir televizyon yayını ile evimizde sabit bir noktada duran televizyon aracılığıyla izlediğimiz televizyon yayını, sunulan hizmetin teknik koşulları ne olursa olsun kullanıcıları nezdinde birer yayın hizmeti olarak algılanmaktadır. Benzer şekilde, bilgisayar üzerinden internete erişerek uçak rezervasyonunu yaptırmak ile cep telefonu üzerinden internete erişerek aynı uçak rezervasyonu yaptırmak, nihai anlamda çevrimiçi bir hizmetin sağlanması anlamına gelmektedir. Her geçen gün baş döndürücü bir hızla gelişen teknolojinin hizmetler nezdinde kaldırdığı sınırların, söz konusu hizmetlerin vatandaşların ihtiyaçlarına göre düzenlenmesinde de kendini göstermesi gerekmektedir.

Bu kapsamda, özellikle batı toplumlarında “bilgi toplumu olma” hedefi çerçevesinde, elektronik haberleşme ve posta hizmetlerinin, medya hizmetlerinin ve bilgi teknolojileri hizmetlerinin tek bir çatı altında politikalarının belirlendiği ve böylelikle kullanıcıların hizmetlerden en yüksek faydayı sağlamalarının amaçlandığı görülmektedir. Benzer şekilde, internet üzerinden yaratılan ekonominin büyüklüğü de göz önüne alındığında, hem tüketicilerin internet üzerindeki güvenliklerinin ve gizliliklerinin yaratılması hem de dijital ekonomide rekabetin sağlanması kaçınılmaz olmaktadır.

Ayrıntılı olarak yer verilen ülke örneklerinde elektronik haberleşme ve posta hizmetlerinin, medya hizmetlerinin ve bilgi teknolojileri hizmetlerinin sunulmasında izlenecek politikaların tek bir idari çatı altında düzenlendiği görülmektedir. Bu hizmetleri, kimi ülkelerin, hizmetlerin yarattığı kültürel değerleri dikkate almak suretiyle kültür ve haberleşme bakanlığı altında; kimi ülkelerin hizmetlerin yarattığı

ekonomik faydayı dikkate alarak ekonomi ve teknoloji bakanlığı altında; kimi ülkelerin de başlı başına haberleşme bakanlığı altında düzenlediği görülmektedir. Fakat her koşulda, ülkelerin gelişen teknoloji ile uyumlu olarak elektronik haberleşme ve posta hizmetlerini, medya hizmetlerini ve bilgi teknolojileri hizmetlerini aynı çatı altında toplayarak bu hizmetler için izlenecek politikaları, başta tüketicinin korunması ve rekabete dayalı dijital ekonominin yaratılması açısından ortak unsurlar üzerine belirlediği görülmektedir.

Bu nedenlerle, bilgi toplumu olma ve dijital ekonomi yaratma hedefindeki Avrupa Birliği'nin ve gelişmiş toplumların elektronik haberleşme ve posta hizmetlerinde, medya hizmetlerinde ve bilgi teknolojileri hizmetlerinde izlenecek politikaları tek bir elden düzenlemek ve yönetmek yönündeki tercihlerinin ülkemize de büyük katkılar sağlayacağı ve ülkemizi gelişen teknolojiye her daim hazır bir ülke konumuna getireceği değerlendirilmektedir.

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde; (1) Elektronik haberleşme, yayıncılık, posta ve bilgi teknolojileri sektörlerine ilişkin hedef, ilke ve politikaların bu alanda görevli tek bir bakanlık tarafından oluşturulması ve bunların takibi ile koordinasyonun da bu bakanlık tarafından yapılması, (2) Haberleşme ve yayıncılık başta olmak üzere, bilişim, medya ve internete ilişkin konuları, tasarı ve teklifleri görüşmek üzere bir ihtisas komisyonu oluşturulması hususlarının değerlendirilmesinin yerinde olacağı kanaatine varılmaktadır.